

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 14C/160/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114219433
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Pribulová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2015:2114219433.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Zuzanou Pribulovou v právnej veci žalobcu: L.. A. V., Z., L.: XX XXX XXX, XXX XX G. XXX, zastúpený: JUDr. Ivan Jánošík, advokát, Klincová 35, P.O.BOX 2, 810 05 Bratislava 15, proti žalovanému: Fundatio Ecclesiae Sancti Ioanni Baptistae, IČO: 45 010 781, Jána Holého 10, 917 01 Trnava, zastúpený: JUDr. Marian Janota, Čajakova 28, Bratislava, o určenie že žalovaný nemá postavenie právnickej osoby , takto

rozhodol:

I. Žaloba sa zamietá.

II. Žalobca je p o v i n n ý zaplatiť žalovanému náhradu trov právneho zastúpenia v sume 335,47 eura, do troch dní od právoplatnosti rozsudku k rukám právneho zástupcu žalovaného.

odôvodnenie:

Žalobou zo dňa 15.07.2014, doručenou súdu dňa 21.07.2014, sa žalobca domáhal, aby súd určil, že žalovaný nemá postavenie právnickej osoby, a teda nie je schopný byť nositeľom práv a povinností.

Žalobca svoj návrh odôvodnil tým, že žalobca v pozícii samostatne hospodáriaceho roľníka a nájomcu a žalovaný ako vlastník a prenajímateľ uzatvorili dňa 19.09.2008 nájomnú zmluvu č. (Nr.) 2679/08, ktorej predmetom bol nájom viacerých pozemkov zapísaných na LV č. XXX, k.ú. G., viacerých pozemkov zapísaných na LV č. XXXX, k.ú. G. a viacerých pozemkov zapísaných na LV č. XXXX, k.ú. G., ktorých celková výmera je 18.580.583 m² t.j. 1.858,0583 ha. Podaním zo dňa 11.01.2010 žalovaný oznámil žalobcovi, že vlastníkom nehnuteľností sa stala Rímskokatolícka cirkev, Trnavská arcidiecéza, IČO: 00 419 702. Zároveň bolo žalobcovi oznámené, že na Rímskokatolícku cirkev, Trnavskú arcidiecézu (RCTA) ako vlastníka prešli všetky práva a povinnosti z uzatvorenej nájomnej zmluvy a že „nový“ vlastník si s „pôvodným“ vlastníkom vysporiada nárok na už zaplatené nájomné. Z neznámych dôvodov bol žalobcovi doručený list 18.09.2013, ktorým mu žalovaný oznámil ako nájomcovi, že má dôjsť k uzatvoreniu dodatku k nájomnej zmluve, ktorý by obsahoval „úpravu nájomného“ za obdobie od 01.10.2013 vo výške 150 eur/ha za hospodársky rok a ak k danému písomnému úkonu nedôjde, zanikne nájomná zmluva. Od žalobcu bolo požadované „upravenie nájomného“ tak, že za užívanie 1.858,0583 ha má ďalej platiť nájomné vo výške 278.708.74 eur/ročne (t.j. o 95.735 eur viac čo predstavuje nárast nájomného o 65,65%). Pri „neprijatí“ uvedeného „návrhu“ bol žalobca „upozornený“, že nájom zanikne dňom 02.11.2013. Ide o stav, ktorý je podľa žalobcu nepreskúmateľný. Žalovaný a RCTA však aj ďalej realizovali úkony, ktoré postavenie jednotlivých osôb, obsah jednotlivých úkonov a pod. viacej zahmlievali a napriek výzvam ich žalovaný ani RCTA neobjasnili. Žalovaný vo vzťahu k žalobcovi vystupoval ako právnická osoba, oprávnená konať na základe zmluvy uzatvorenej s RCTA. Žalovaný vystupuje ako právnická osoba, ktorá vznikla podľa zásad zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkvi a náboženských spoločností. Ide však o postup, ktorý nezodpovedá právnej úprave. Podľa § 10 a nasl. zákona č. 308/1991 Zb. predpisuje postup len na základe ktorého je možné zaregistrovanie náboženskej

spoločnosti do registra vedeného Ministerstvom kultúry SR. Ide o postup, ktorý v prejednávacom prípade predpokladane nebol dodržaný. K uvedenému záveru vedie žalobcu skutočnosť, že Ministerstvo kultúry SR vydalo pre žalovaného listinu označenú ako „Potvrdenie o právnej subjektivite a štatutárnom zástupcovi“, podľa ktorého žalovaný by si mal „odvodzovať“ svoju právnu subjektivitu od RCTA. Podľa názoru žalobcu žalovaný nemôže existovať ani vzhľadom na znenie osobitnej právnej úpravy. Existujúca právna úprava neumožňuje, aby si akékoľvek osoby zakladali spoločnosti, zväzy, kluby a iné právnické osoby svojoľne, bez čo len minimálnej účasti štátu. Žalovaný nevznikol (ak vôbec k takému stavu došlo) spôsobom predpísaným právnou úpravou. Ide o situáciu, ktorú nemôže konvalidovať iný postup. Absenciu splnenia povinností uložených pri vzniku a následnej existencii právnickej osoby právnou úpravou nemôžu nahradiť ani interná úprava označená ako opatrenie, stanovy a pod.. Z uvedených dôvodov je žalobca názoru, že žalovaný právne neexistuje - nie je nositeľom práv a povinností. Existujúcu situáciu však žalovaný prehliada a vykonáva úkony, ktoré môžu žalobcu ako osobu, ktorá je povinná si plniť povinnosti vo vzťahu k štátu, verejnoprávnym inštitúciám, zamestnancom existenčne zlikvidovať. Naliehavý právny záujem na určovacej žalobe odôvodnil žalobca tým, že žalovaný vystupuje právnej úprave neznámym spôsobom, domáha sa plnení voči žalobcovi a to dokonca spôsobom, ktorý voči žalobcovi môže pôsobiť likvidačne. Vec je potrebné usporiadať a to tým, že súd vo svojom rozhodnutí na základe vykonaného dokazovania a právneho posúdenia veci posúdi, či žalovaný nemá/má samostatnú právnu subjektivitu t.j. či nie je/je nositeľom práv a povinností. Ide totiž o rozhodnutie, ktoré by odstránilo rozpory medzi sporovými stranami. Žalobcovi je zrejmé, že sa javí, že podaná žaloba je zmätočná v tom, že sa domáha určenia neexistencie postavenia žalovaného ako právnickej osoby, a teda že ten nie je schopný byť nositeľom práv a povinností, a to ani v súdnom konaní, a teda by mal súd konanie zastaviť, iným spôsobom však žalobca nie je schopný vec usporiadať ako v rámci súdneho konania a v rámci autoritatívneho rozhodnutia súdu.

Žalovaný sa k žalobe vyjadril v podaní zo dňa 26.11.2014, kde uviedol, že žalobca podal určovaciu žalobu z dôvodu obštrukcií, ktorými chcel prerušiť konanie na Okresnom súde Komárno sp.zn. 14C/88/2013 o určenie, že je nájomcom pozemkov na LV č. XXX v k.ú. G. a na LV č. XXXX, XXXX v k.ú. G.. Žalobca nevedel preukázať existenciu právneho vzťahu ani naliehavý právny záujem. Námietky o spôsobe registrácie v zmysle zákona č. 308/1991 Zb. sú neopodstatnené, vychádzajú z neznalosti právneho stavu veci úmyslu vytvorenia obštrukcií v nadväznosti na iné súdne konania. Žalovaný zároveň poukázal na skutočnosť, že žalobca nepreukázal žiaden naliehavý právny záujem, existenciu naliehavého právneho záujmu vôbec neodôvodňuje, ako sa jeho postavenie v prípade vyhovenia predmetnému žalobnému návrhu výrazne zmení. Vzhľadom k tomu žalovaný žiadal, aby súd žalobu zamietol a žalovaného zaviazal k náhrade trov konania.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou zo dňa 15.07.2014, Potvrdením Ministerstva kultúry zo dňa 12.07.2012, Mandátnou zmluvou zo dňa 05.09.2013, Výzvou na uzatvorenie dodatku o výške ceny nájomného zo dňa 18.09.2013, Nájomnou zmluvou zo dňa 19.09.2008, Dodatkom č. 1 k nájomnej zmluve zo dňa 28.11.2008, vyjadrením žalovaného zo dňa 26.11.2014, Rozsudkom Okresného súdu Komárno č.k. 14C/88/2013-433, Potvrdením o vyradení z evidencie Ministerstva kultúry SR zo dňa 24.11.2014, Stanovami spoločnosti žalovaného č.l. 49, Dodatkom č. 1 k Stanovám, Potvrdením Štatistického úradu SR o pridelení IČO na č.l. 59, vyjadrením žalovaného zo dňa 02.02.2015, odvolaním žalobcu voči rozsudku Okresného súdu Komárno č.k. 14C/88/2013-433, ako aj ostatným obsahom spisu a prednesom právnych zástupcov účastníkov.

Na pojednávaní dňa 27.01.2015 žalobca prostredníctvom právneho zástupcu uviedol, že žalobca je podnikateľom, ktorý podniká v pozícii samostatne hospodáriaceho roľníka a v minulosti vstúpil do zmluvných vzťahov so žalovaným. K naliehavému právnomu záujmu uviedol, že poukazuje na to, že bez autoritatívneho rozhodnutia súdu, je postavenie žalobcu, pozícia, existencia vzťahov a podobne bude neistá a túto neistotu môže odstrániť konajúci súd. Na dokreslenie žalobca poukazuje na skutočnosť, že so žalovaným v minulosti uzatvoril nájomnú zmluvu ako s údajným vlastníkom značnej výmery poľnohospodárskych pozemkov, s tým, že na základe jednotlivých právnych úkonov platil a plnil si povinnosti nájomcu. Do tých práv následne mala vstúpiť Rímsko-katolícka cirkev, Trnavská arcidiecéza, ktorá vo veci koná ako akýsi právny nástupca, ako osoba, ktorá vstúpila do vlastníckych práv a podobne, pričom boli realizované úkony na skončenie nájomného vzťahu s navrhovateľom, a to úkonmi žalovaného, ktorý vystupoval v značne nejasnej pozícii, raz ako zmluvná strana, raz ako sprostredkovateľ a podobne, pričom nikdy jeho tvrdenia neboli objasnené a taktiež napriek výzvam neboli preukázané relevantné listiny, ktoré by mali objasniť existenciu právnej subjektivity, teda

skutočnosti, že žalovaný mohol konať vo vlastnom mene, na vlastný účet, eventuálne vo vlastnom mene na cudzí účet, s tým, že žalobca sa pokúšal túto otázku vyriešiť čiastočne v rámci dokazovania v inom konaní, čo mu nebolo umožnené. Jednalo sa o konanie pred Okresným súdom v Komárne vo veci vedenej pod sp.zn. 14C/88/2013. Ide o konanie, v ktorom nebolo realizované žiadne dokazovanie v navrhnutom význame, a preto žalobca bol nútený podať prejednávajúcu žalobu a predpokladať, že v tomto konaní sa otázkou existencie právnej subjektivity súd bude zaoberať ako otázkou zásadnou a ako takú ju vyrieši najskôr. Konanie pred Okresným súdom Komárno doposiaľ nebolo právoplatne skončené a vec sa nachádza v odvolacom konaní. Momentálne sa vedie medzi účastníkmi tohto konania len konanie pred Okresným súdom Komárno a Okresným súdom Trnava.

Žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu na pojednávaní dňa 27.01.2015 uviedol, že pokiaľ ide o osoby oprávnené konať, toto je upravené článkom 6 ods. 1 Stanov fundácie zo dňa 29.08.2006. Poukázal na základnú zmluvu medzi SR a Svätou stolicou čl. 3, ktorý uvádza, že katolícka cirkev má výlučné právo stanovovať a meniť svoj právny poriadok, zriaďovať, meniť, rušiť vlastné cirkevné štruktúry a v článku 4 sa uvádza, že katolícka cirkev má právo zriaďovať právnické osoby, SR garantuje ochranu ich majetku a slobodu ich pôsobenia, činnosť takýchto právnických osôb musí byť v súlade s právnym poriadkom SR. Fundácia je riadnou právnickou osobou registrovanou v Slovenskej republike, je registrovaná na Ministerstve kultúry a má vlastné IČO. Navrhol žalobu po vykonanom dokazovaní zamietnuť ako nedôvodnú. Žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určovacej žalobe, pričom dokazovanie, ktoré sa toho týka, už prebieha aj v konaní na Okresnom súde Komárno, kde sa súd s otázkou právnej existencie žalovaného vysporiadal.

Žalobca ďalej uviedol, že na území SR by mali pôsobiť len osoby, ktoré vznikli a existujú v súlade s právnou úpravou platnou na území SR, a to právnou úpravou, ktorá bola publikovaná v zbierke zákonov. Pokiaľ na území SR cirkev aplikuje kanonické právo, je to možné, ale iba vo vzťahu do vnútra cirkvi. Nie je možné kanonické právo aplikovať medzi cirkvou a tretími osobami, eventuálne sa dokonca tváriť, že kanonické právo je nadradené právnej úprave platnej v SR. Z dôvodu, že náboženská fundácia, a nielen žalovaný, nespĺňali právnou úpravou stanovené podmienky na zápis do evidencie, ktorú vedie Ministerstvo kultúry SR, a to v konkrétnom prípade poukazujeme na § 10 a 11 zákona č. 308/1991 Zb., teda základ ich predpokladov, aby fundácia ako náboženská spoločnosť mohla byť registrovaná, si ministerstvo kultúry vymyslelo barličku, ktorú nazvalo odvodená právna subjektivita, na to aby vybudovalo nejaký rámec tejto svojej túžby, ktorým vychádzalo v ústrety jednotlivým cirkevným predstaviteľom, vydalo Ministerstvo kultúry niečo, čo nazvalo opatrenie Ministerstva kultúry SR k evidencii právnických osôb, ktoré odvodzujú svoju právnu subjektivitu od cirkvi a cirkevných spoločností. Pokiaľ súd konštatuje, že žalovaný nemá právnu subjektivitu, má to za následok dve skutočnosti. Po prvé ako otázku predbežnú bude skúmať pozíciu v zmysle ustanovenia § 19 OSP, t.j. či odporca je alebo nie je schopný byť účastníkom tohto konania a keď dospeje, že nie, zrejme konanie zastaví. Vo vzťahu k naliehavému právnemu záujmu poukazuje žalobca na to, že žalovaný realizoval vo vlastnom mene a neskoršie po zistení vadnosti úkony v mene trnavskej arcidiecézy množinu úkonov smerujúcich ku skončeniu nájomného vzťahu. Napríklad sa jednalo o výzvu na zmenu nájomného za užívanie pozemkov s upozornením, že ak nedôjde k zmene nájomného, bude vypovedaná zmluva, dochádzalo k osobným a iným jednaniam, dochádzalo k realizovaniu množiny úkonov, výziev a podobne, ktoré následne boli označené za právne úkony realizované na základe predmetnej zmluvy, a ktoré mali vyvolať jej zánik. Ak teda sa preukáže, že žalovaný neexistuje, výzva na zmenu výšky nájomného a ďalšie právne úkony realizované žalovaný sa stanú právnymi úkonmi nulitými, ktoré nemôžu akýmkoľvek spôsobom zasahovať do zmluvného vzťahu a teda dôjde k stavu, že tieto neboli realizované, právny úkon, teda zmluvný vzťah trvá ďalej, žalobca je ďalej nájomcom a teda odstráni sa jeho právna neistota.

Na pojednávaní dňa 03.02.2015 žalobca v zastúpení právnym zástupcom uviedol, že žalobca ako samostatne hospodáriaci roľník mal v minulosti so žalovaným uzavretú zmluvu o nájme, na základe ktorej plnil, na základe požiadaviek niekoho vystupujúceho v pozícii fundácie, s tým, že tá sa voči nemu domáhala plnenia ako osoba, ktorá má právnu subjektivitu, je vlastníkom nehnuteľností a domáhala sa plnenia podľa simulovaného právneho úkonu, na základe tvrdenia, že žalovaný je spôsobilý byť nositeľom práv a povinností. Žalobca na uvedenom základe prijal od žalovaného faktúru č. 508030 na sumu 5.512.267,- Sk, ktorú žalobca zaplatil žalovanému, ďalej žalovaný doručil žalobcovi faktúru č. 509027 na sumu 191.390,53 eura, táto bola zaplatená tiež. Z uvedených listín je evidentne nesporné, že žalovaný prijímal platby, a to v pozícii údajnej právnickej osoby. Pokiaľ žalovaný nemá pozíciu právnickej osoby, nemohol mať pozíciu vlastníka nehnuteľnosti, a teda žalobca mu nemohol platiť nájomné, nakoľko

je nájomné produktom nájomného vzťahu. Iná platba nie je pre žalobcu ako podnikateľa nákladovou položkou, a teda u neho vyvoláva účtovné, daňové a ekonomické problémy, bez vyriešenia otázky, či žalovaný má, eventuálne nemá, právnu subjektivitu. Ďalej je zarážajúca vehemencia žalovaného ako sa bráni prejednaní veci, jeho vehemencia je však zrejmá, nakoľko pokiaľ žalovaný nemal právnu subjektivitu, nemohol realizovať akékoľvek právne úkony, nemohol teda na Rímsko-katolícku cirkev, Trnavskú arcidiecézu previesť vlastnícke právo k predmetným pozemkom, ktoré následne Rímsko-katolícka cirkev ďalej prenajímala. Pokiaľ žalovaný nemal právnu subjektivitu, nebol schopný vlastniť nehnuteľnosti podľa ustanovenia § 135 a súvisiacich Občianskeho zákonníka, išlo o vlastníctvo štátu. Akonáhle išlo o vlastníctvo štátu, pretože nebol vlastníkom nikto, žalovaný nemohol disponovať s danými pozemkami a už vôbec nemohol realizovať úkony na to, aby niečo, čo nevlastní, teda vlastnícke právo, previedol na tretiu osobu. Ide o simulovaný právny úkon, ktorého základ je vo vyriešení otázky, či žalovaný má eventuálne nemá právnu subjektivitu. Je zrejmé, že danou otázkou po zistení ďalších skutočností sa zrejme budú zaoberať aj orgány činné v trestnom konaní. Nakoľko pokiaľ ide o simuláciu právneho úkonu, ide o neoprávnené nakladanie s majetkom veľkého rozsahu a vzniku škôd na strane zatiaľ neurčeného vlastníka v neobvyklom rozsahu. Žalobca má za to, že v konkrétnom prípade došlo k preukázaniu naliehavého právneho záujmu. Otázka, či žalovaný má eventuálne nemá právnu subjektivitu, je otázkou pre žalobcu existenčnou, nakoľko bez vyriešenia tejto otázky nevie usporiadať svoje účtovníctvo, svoje daňové veci a domáhať sa prípadne svojich nárokov, ktoré niekto získal len na základe simulovaných tvrdení. Čo sa týka konania vedeného pred Okresným súdom Komárno, poukazujú na to, že ide o konanie, ktoré je vedené medzi inými subjektami, o inej skutočnosti a nevytvára prekážku rozhodnutia o podanej žalobe. Neexistuje teda prekážka, či už veci rozhodnutej, rovnakej žaloby, či inej. Vo vzťahu k prejednávanej žalobe žalobca poukazuje na svoje ústavné práva domáhať sa prejednávania veci na súde eventuálne inom príslušnom orgáne, ktorý vzhľadom na predmet neexistuje a skutočnosť prejednávania žaloby vyplýva z ustanovenia § 3 OSP.

Podľa § 103 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 19 OSP, spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 20 OSP, každý môže pred súdom ako účastník samostatne konať (procesná spôsobilosť) v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti.

Podľa § 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby.

Podľa § 18 ods. 2 OZ, právnickými osobami sú: a) združenia fyzických alebo právnických osôb, b) účelové združenia majetku, c) jednotky územnej samosprávy, d) iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon.

Podľa § 19 ods. 1 OZ, na zriadenie právnickej osoby je potrebná písomná zmluva alebo zakladacia listina, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak.

Podľa § 19 ods. 2 OZ, právnické osoby vznikajú dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného alebo do iného zákonom určeného registra, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje ich vznik inak.

Podľa článku 3 ods. 4 Základnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou zo dňa 24.11.2000, katolícka cirkev má právo zriaďovať právnické osoby. Slovenská republika garantuje ochranu ich majetku a slobodu ich pôsobenia. Činnosť týchto právnických osôb musí byť v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Podľa § 19 ods. 1 a 2 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností, registrujúci orgán vedie evidenciu všetkých právnických osôb podľa tohto zákona, včítane tých, ktoré odvodzujú svoju právnu subjektivitu od cirkví a náboženských spoločností, pokiaľ nepodliehajú inej evidencii alebo registrácii a upraví jej podmienky. Registráciu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti a zrušenie registrácie cirkvi alebo náboženskej spoločnosti oznámi registrujúci

orgán do desiatich dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o registrácii alebo rozhodnutia o zrušení registrácie Štatistickému úradu Slovenskej republiky.

Podľa § 80 písm. c) OSP, návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Súd v rámci skúmania splnenia procesných podmienok konania v zmysle § 103 OSP posudzoval spôsobilosť oboch účastníkov byť účastníkom konania a ich procesnú spôsobilosť, pričom nezistil, že by niektorý z účastníkov niektorou zo spôsobilostí nedisponoval. U žalovaného osobitne súd poukazuje na vyššie citované ustanovenia článku 3 ods. 4 Základnej zmluvy medzi SR a Svätou stolicou zo dňa 24.11.2000, ako aj ustanovenia § 18 ods. 1 OZ, § 18 ods. 2 písm. d) OZ, § 19 ods. 2 OZ, § 19 ods. 1 a 2 zákona č. 308/1991 Zb., ako aj Potvrdenie o právnej subjektivite a štatutárnom zástupcovi vydané Ministerstvom kultúry SR dňa 12.07.2012 a Potvrdenie o pridelení IČO vydané Štatistickým úradom SR dňa 04.01.2007, z ktorých má súd za to (bez toho, aby v štádiu skúmania podmienok konania považoval za potrebné vykonávať v tomto smere ďalšie dokazovanie), že žalovaný je právnickou osobou, ktorá vznikla dňom jej zápisu do evidencie na MK SR dňa 28.12.2006 (viď potvrdenie MK SR na č.l. 5). V rámci skúmania procesných podmienok konania teda súd nevidel dôvod na zastavenie konania z dôvodu nespôsobilosti žalovaného byť účastníkom konania.

Nakoľko žaloba podaná žalobcom je žalobou určovacou, súd najskôr skúmal existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení, že žalovaný nemá postavenie právnickej osoby, a teda nie je schopný byť nositeľom práv a povinností.

Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (R 17/1972). Určovací žaloba nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo (rozsudok NS SR sp.zn. 3Cdo 112/2004). Naliehavý právny záujem nie je pri takej určovacej žalobe, keď je zrejmé, že aj v prípade vyhovenia takejto žalobe nedôjde k odstráneniu spornosti práva a bude po nej musieť i tak nasledovať ďalšie súdne konanie. V takom prípade by podaná určovací žaloba neslúžila potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Ak však určovací žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba (porovnaj rozhodnutie NS SR publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996).

Nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je dôvodom k zamietnutiu žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal vecou v jej merite, teda z hľadiska opodstatnenosti uplatneného nároku žalobcu. Povinnosť preukázať naliehavý právny záujem zaťažuje žalobcu, ktorý musí poukázať na určité skutkové okolnosti týkajúce sa sporu medzi účastníkmi, a zároveň objasniť, prečo práve podaná určovací žaloba je procesne vhodným (teda účinným) nástrojom, ktorý tento spor vyrieši (porovnaj rozsudok NS SR sp.zn. 5 Cdo 31/2011 zo dňa 06.12.2012).

V prejednávanej veci žalobca existenciu naliehavého právneho záujmu na určení, že žalovaný nemá postavenie právnickej osoby, a teda nie je schopný byť nositeľom práv a povinností, nepreukázal. Žalobca totiž nepreukázal, že by rozhodnutie súdu pozitívne určujúce, že žalovaný nemá postavenie právnickej osoby, bolo konkrétnym spôsobom spôsobilé ovplyvniť právne postavenie žalobcu. Zo žalobcom opísaných skutkových okolností prípadu, odôvodnenia naliehavého právneho záujmu, ako aj s poukazom na konanie prebiehajúce pred Okresným súdom Komárno pod sp.zn. 14C/88/2013, je zrejmé, že cieľom žalobcu je dosiahnuť uznanie postavenia nájomcu vyššie uvedených pozemkov nachádzajúcich sa v k.ú. Kameničná a k.ú. Kolárovo. Súd je však názoru, že ani v prípade vyhovenia podanej určovacej žalobe by nedošlo k nastoleniu takého stavu, ktorý žalobca od žaloby očakáva, a to stavu právnej istoty. Žalobca neozrejmil, akým (konkrétnym) spôsobom by kladné rozhodnutie doriešilo spory medzi žalobcom a žalovaným, resp. žalobcom a Rímskokatolíckou cirkvou, Trnavskou arcidiecézou týkajúce sa existencie / neexistencie nájomného vzťahu žalobcu k pozemkom, v ktorej veci dokonca už prebieha súdne konanie pred Okresným súdom Komárno pod sp.zn. 14C/88/2013. Súd má za to, že k nastoleniu stavu právnej istoty by v tomto smere (t.j. bez ďalších súdnych konaní) neprišlo. Ak žalobca pri odôvodňovaní naliehavého právneho záujmu poukazoval na to, že „ak sa preukáže, že

žalovaný neexistuje, výzva na zmenu výšky nájomného a ďalšie právne úkony realizované žalovaným sa stanú právnymi úkonmi nulitnými, a teda zmluvný vzťah trvá ďalej, žalobca je ďalej nájomcom a teda odstráni sa jeho právna neistota“, ide o otázku predbežnú, ktorú je možné riešiť v súdnom konaní pred Okresným súdom Komárno, ktoré konanie doposiaľ nie je právoplatne skončené.

Súd poukazuje ďalej na paradox, a síce, ak by aj súd v tomto konaní žalobe vyhovel a určil, že žalovaný nemá postavenie právnickej osoby, znamenalo by to, že Nájomná zmluva zo dňa 19.09.2008 vrátane Dodatku č. 1 k zmluve sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi, nakoľko ich uzavrel ako prenajímateľ niekto, kto nemal spôsobilosť na právne úkony (§ 38 ods. 1 OZ), a žalobca by nemal od akého právneho úkonu odvodzovať svoje postavenie nájomcu. Ak by pritom vyhovenie určovacej žalobe nemalo mať kladný vplyv na nájomný vzťah žalobcu, súd nevidí iný dôvod, pre ktorý by mohol mať žalobca na žalobe naliehavý právny záujem, pričom tento iný dôvod žalobca počas konania nezrejmil. Ak žalobca uviedol, že by sa rozhodnutím o žalobe odstránili jeho účtovné, daňové a ekonomické problémy, vedel by usporiadať svoje účtovníctvo a svoje daňové veci, takúto argumentáciu súd považuje za absolútne nekonkrétne, nepresvedčivú a nepostačujúcu pre záver súdu o naliehavom právnom záujme na podanej žalobe. Ďalej žalobca odôvodňoval naliehavý právny záujem na podanej žalobe aj tým, že by sa po rozhodnutí súdu o žalobe mohol domáhať prípadne svojich nárokov, ktoré niekto získal len na základe simulovaných tvrdení. Tu treba uviesť, že nedostatok naliehavého právneho záujmu na žalobe spočíva v tom, že v takom prípade by bolo možné žalovať žalobou o plnenie, kde by bola otázka právnej subjektivity žalovaného riešená ako otázka predbežná. Za odôvodnenie naliehavého právneho záujmu žalobcu nie je možné považovať ani jeho konštrukcie, že pokiaľ žalovaný nemal právnu subjektivitu, nebol schopný vlastniť nehnuteľnosti a ďalej ich prevádzať a išlo o vlastníctvo štátu, pretože, ak by aj takéto závery zo súdneho konania vzišli, nie je vôbec zrejmé, ako by to mohlo (bez ďalšieho) vyústiť do vplyvu na právne postavenie žalobcu.

Súd vzhľadom k uvedenému dospel k záveru, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe, pretože nepreukázal, ako konkrétne by výrok kladného súdneho rozhodnutia ovplyvnil právne postavenie žalobcu, a teda ako by mal za následok zmenu jeho práv a povinností alebo postavenia v hmotnoprávných vzťahoch. Pokiaľ súdne rozhodnutie žiadnym konkrétnym spôsobom nie je spôsobilé ovplyvniť právne postavenie žalobcu, nemožno konštatovať danosť naliehavého právneho záujmu na podanej určovacej žalobe.

Keďže žalobca v konaní nepreukázal naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe, pričom preukázanie naliehavého právneho záujmu je v prípade takejto žaloby predpokladom pre zaoberanie sa vecou samou, súd nepristúpil k posudzovaniu merita veci, ale žalobu zamietol. Z tohto dôvodu súd s poukazom na zásadu hospodárnosti konania už nevykonával žalobcom navrhnuté dôkazy.

Podľa § 142 ods. 1 OSP, účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 151 ods. 1 OSP, o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

Podľa § 149 ods. 1 OSP, ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

Nakoľko žalovaný bol v konaní úspešný v plnom rozsahu, súd o náhrade trov konania rozhodol v súlade s ustanovením § 142 ods. 1 OSP v spojení s § 151 ods. 1 OSP, tak, že mu priznal náhradu trov právneho zastúpenia celkom v sume 335,47 eura. Náhrada trov právneho zastúpenia bola priznaná podľa ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z.z., a síce ako náhrada za odmenu za 4 úkony právnej služby á 61,85 eura v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z.z. (prevzatie a príprava zastúpenia zo dňa 26.11.2014, vyjadrenie zo dňa 26.11.2014, účasť na pojednávaní dňa 27.01.2015 a účasť na

pojednávani dňa 03.02.2015), náhrada za režijné paušály 4x 8,04 eura, t.j. spolu 279,56 eura + 20% DPH (55,91 eura - keď právny zástupca žalovaného preukázal, že je platiteľom DPH), celkom teda 335,47 eura.

Súd priznal žalovanému náhradu za odmenu pri všetkých úkonoch právnej služby vo výške 61,85 eura, nakoľko takúto náhradu žalovaný žiadal, hoci pri dvoch posledných úkonoch právnej služby predstavovala základná sadzba tarifnej odmeny sumu 64,53 eura (1/13 z výpočtového základu 839,- eur v roku 2015). Súd priznal ako náhradu pri režijných paušáloch sumu 8,04 eura pri každom úkone právnej služby v zmysle vyčíslenia, hoci žalovaný mal nárok na sumu 8,39 eura pri posledných dvoch úkonoch právnej služby (1/100 z výpočtového základu 839,- eur v roku 2015).

Súd nepriznal žalovanému právo na náhradu odmeny a režijného paušálu za úkon právnej služby - vyjadrenie zo dňa 02.02.2015, pretože tieto náklady nepovažoval za účelne vynaložené, nakoľko súd žalovaného na zaslanie uvedeného vyjadrenia osobitne nevyzval, pričom skutočnosti vo vyjadrení uvádzané mohli byť prednesené na nasledujúcom pojednávaní.

Náhradu trov právneho zastúpenia je žalobca v zmysle § 149 ods. 1 OSP povinný zaplatiť právnomu zástupcovi žalovaného.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Trnave.

Odvolanie musí obsahovať nasledovné náležitosti :

Z podania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, musí byť podpísané a datované. Podanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis. Ďalej musí byť v odvolaní uvedené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona (zák. č. 233/1995 Z.z.), ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.